

Kungl. Ingenjörsvetenskaps
Akademien

ORIGINAL

Diarienummer M2021/00830

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm
2021-10-21

Remissvar gällande SOU 2021:21 En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och fram- tiden

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) tackar för att akademien har beretts möjlighet att ta del av, och yttra sig om, materialet i betänkandet och däri innehållande förslag. IVA väljer att begränsa sitt yttrande till frågan om stoppregeln i 2 kap. 9 § miljöbalken bör bli möjlig att tillämpa på utsläpp av växthusgaser från verksamheter som ingår i EU ETS.

Utredningen anser att regeringen bör ges möjlighet att avgöra tillåtligheten för verksamheter med så stora utsläpp av koldioxid att de kan leda till att de svenska klimatmålen inte nås. Utredningen föreslår därför införande av ett nytt andra stycke i 2 kap. 9 § miljöbalken som anger att en verksamhet eller en åtgärd som kan befaras föranleda utsläpp av växthusgaser av väsentlig betydelse i förhållande till det långsiktiga, tidsatta utsläppsmål som avses i 3 § klimatlagen (2017:720) bara får bedrivas eller vidtas om regeringen finner att det finns särskilda skäl.

IVA finner att utredningens förslag är dåligt underbyggt och potentiellt strider mot EU-rätten genom att "åternationalisera" en fråga som sedan 2005 hanteras genom gemensam lagstiftning. Problemet med för höga utsläpp av växthusgaser är globalt och för att dämpa dem på ett kostnadseffektivt sätt bör generella styrmedel som skatt på koldioxid och handel med utsläppsrätter användas på så hög internationell nivå som är politiskt möjlig. Utredningen vill ta ett steg i motsatt riktning, vilket enligt ekonomisk teori och empiriska data riskerar att leda till högre kostnader för att nå målen. En sådan svensk linje skulle också riskera att bromsa den pågående utvecklingen mot att de klimatpolitiska redskapen införs på internationell nivå, inom EU och globalt. Dessutom kan förslaget medföra att det blir svårare att i Sverige göra investeringar i t.ex. energikrävande gruvbrytning och mineralförädling som kan vara viktiga för omställningen till förnybar kraftproduktion och elektrifiering av trafiken i hela Europa.

Ett försök från svensk sida att låta nationell lag ta över EU-lagstiftning riskerar dessutom att bidra till att försvaga unionens gemensamma arbete för en bättre miljö och att ge ökad legitimitet åt krav från andra medlemsstater om undantag från den EU-gemensamma lagstiftningen, inte bara på klimatområdet och inte bara i positiv riktning.

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

Besöksadress: Grev Turegatan 16, Stockholm
Postadress: Box 5073, 102 42, Stockholm
Telefon: 08-791 29 00

www.iva.se

Kungl. Ingenjörsvetenskaps
Akademien

IVA anser att utsläppshandelsystemet fungerar väl och på ett kostnadseffektivt sätt bidragit till att utsläppen reducerats mer inom den handlande sektorn jämfört med verksamheter som inte omfattas av den. De förändringar som under senare år genomförts, och som Sverige aktivt bidragit till, har medverkat till detta. Priset på utsläppsrätter ligger nu kring 60 euro per ton.

Det kan i sammanhanget också vara relevant att notera att den tidsmässiga skillnaden mellan Sveriges och EU:s klimatmål är liten och att EU-kommissionens nyligen presenterade förslag till förändring av utsläppsdirektivet innebär att utgivning av nya utsläppsrätter, om förslaget genomförs, kommer att upphöra redan om 20 år, alltså före den tidpunkt då Sverige vill uppnå nettonollutsläpp.

Sammantaget anser IVA således att det finns goda skäl att förkasta utredningens förslag om att göra det möjligt för regeringen att tillämpa miljöbalkens stoppregel på utsläpp av koldioxid från anläggningar som omfattas av EU ETS.

Ärendet har handlagts av IVAs avdelning IX - Ekonomi genom ledamöterna John Hassler, Per Kägeson och Anders Lindberg.

Johan Weigelt
Akademisekreterare, vice vd

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

Besöksadress: Grev Turegatan 16, Stockholm
Postadress: Box 5073, 102 42, Stockholm
Telefon: 08-791 29 00

www.iva.se